

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Civilinės Bylos](#) > [Procesiniai Terminai](#) > [Latvia](#)

Procesiniai terminai

 Latvija

Turinį pateikė



European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesinis terminas yra laikotarpis, per kurį turi būti atliekami tam tikri procesiniai veiksmai.

Terminai gali būti skirstomi pagal subjektus, kuriems jie taikomi:

- teismui, teisėjui ar teismo antstoliui taikomi terminai paprastai yra trumpi ir nustatomi įstatyme. Civiliniame procese šie terminai svyruoja nuo 1 iki 30 dienų (pvz., Civilinio proceso įstatymo (lat. *Civilprocesa likums*, toliau – CPL) 102 straipsnio 2 dalyje nustatytas 15 dienų, CPL 140 straipsnio 9 dalyje – 30 dienų, 341.6 straipsnio 2 dalyje – 15 dienų terminas). Teisėjas nutartį dėl prašymo priėmimo nagrinėti turi priimti per 7 dienas nuo jo gavimo dienos, tačiau jeigu prašymu siekiama susigrąžinti vaiką į Latviją ir jį reikės pateikti užsienio šaliai, nutartis turi būti priimama teismo posėdyje per 15 dienų nuo bylos iškėlimo. Nutartis dėl ieškinio užtikrinimo priemonių turi būti priimta ne vėliau kaip kitą dieną po to, kai buvo iškelta byla. Sprendimas dėl laikinos apsaugos nuo smurto turi būti priimamas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po prašymo gavimo dienos, jeigu nereikia prašyti pateikti papildomų įrodymų arba jeigu delsiant priimti sprendimą gali būti padaryta didelė žala ieškovo teisėms; kitais atvejais sprendimas turi būti priimamas per 20 dienų nuo prašymo gavimo. Tam tikrų kategorijų byloms taikomas terminas, per kurį turi būti iškelta byla arba turi būti išnagrinėta byla ir priimtas sprendimas. Teismo sprendimo arba nutarties kopija turi būti išsiųsta ne vėliau kaip per tris dienas nuo teismo sprendimo arba nutarties paskelbimo arba, jeigu priimamas sutrumpintas teismo sprendimas, per tris dienas nuo išsamaus teismo sprendimo surašymo. Įstatyme nustatyti ir kiti terminai. Kartais teismas arba teismo antstolis veiksmų turi imtis nedelsdamas. Tam tikrais atvejais įstatyme būna nustatyti bendrieji terminai, kuriuos teismai arba teisėjai gali patikslinti, ir todėl jie patys gali nustatyti konkretų terminą procesiniam veiksmui atlikti. Sudėtingose bylose teismas gali surašyti sutrumpintą sprendimą, kurį sudaro tik įžanginė ir rezoliucinė dalys. Tuomet teismas išsamų sprendimą surašo per 14 dienų ir nurodo tikslią dieną, kada išsamus sprendimas bus parengtas. Civilinio proceso įstatyme nenustatyti konkretūs terminai, per kuriuos teismas turi atlikti parengiamuosius veiksmus ir išnagrinėti civilinę bylą. Vis dėlto Teisminės valdžios įstatymo (lat. *Likums par tiesu varu*) 28 straipsnyje nurodyta, kad, siekdamas užtikrinti asmens pažeistų teisių gynybą, teismas privalo bylą išnagrinėti „laiku“; tai reiškia, kad bylą reikia išnagrinėti kuo greičiau. Kartu, taikant bendrųjų ginčo teisenos taisyklių išimtį, Civilinio proceso įstatyme nustatyti pareiškimų išnagrinėjimo tam tikrų kategorijų civilinėse bylose terminai, kai bylai taikomos specialios procedūros: pavyzdžiui, teisėjas sprendimą dėl prašymo dėl neginčytino prievolių vykdymo turi priimti per septynias dienas nuo prašymo gavimo. Be to, specialiųjų teisės aktų nuostatose nurodyta, kokios bylos turi būti nagrinėjamos ypatingąja teise (pvz., pirmenybę reikia teikti bet kokiam ieškiniumi, susijusiam su vaiko teisių ir interesų užtikrinimu, kaip nustatyta Vaiko teisių apsaugos įstatyme (lat. *Bērnu tiesību aizsardzības likums*)).

- Procesinių veiksmų, kuriuos turi atlikti proceso šalys, terminai nustatyti Civilinio proceso įstatyme – įrodymai turi būti pateikiami likus ne mažiau kaip 14 dienų iki teismo posėdžio, jeigu teisėjas nenustatė kitokio termino (rašytinio proceso atveju – likus ne mažiau kaip septynioms dienoms); 10 dienų terminas taikomas atskirajam skundui (lat. *blakus sūdzība*) pateikti; 20 dienų – apeliaciniam skundui (lat. *apelācija*) pateikti, ir kt. Tačiau dažniausiai proceso šalims ir kitoms suinteresuotosioms šalims taikytinus terminus nustato teismas, teisėjas arba teismo antstolis – jis nustato teisės aktuose bendrai nustatyto termino konkrečią datą arba nustato datą nepriklausomai, atsižvelgdamas į procesinio veiksmo rūšį, atstumą nuo asmens gyvenamosios ar buvimo vietos

ir kitas aplinkybes.

Asmenims, kurie nėra byloje dalyvaujantys asmenys, taikytinus terminus nustato tik teismas arba teisėjas.

Galioja šie pagrindiniai terminai:

- terminas įrodymams pateikti: jeigu teisėjas nenustato kitaip, įrodymai turi būti pateikiami likus ne mažiau kaip 14 dienų iki teismo posėdžio (ne mažiau kaip septynioms dienoms iki rašytinio proceso pradžios). Nagrinėjant bylą įrodymai gali būti pateikiami remiantis pagrįstu ginčo šalies arba trečiosios šalies prašymu, jeigu dėl tokio prašymo nebus delsiama nagrinėti bylą arba jeigu teismas sutinka, kad esama pagrįstų priežasčių, dėl kurių įrodymai nebuvo pateikti laiku, arba kad įrodymai yra susiję su faktinėmis aplinkybėmis, kurios paaiškėjo bylos nagrinėjimo metu. Teismo nutartis atsisakyti priimti įrodymus negali būti ginčijama, tačiau prieštaravimus dėl nutarties galima pareikšti pateikiant apeliacinį skundą (lat. *apelācija*) arba kasacinį skundą (*kasācija*);
- terminas, per kurį atsakovas turi pateikti pastabas: iškėlus bylą, prašymas turi būti iš karto siunčiamas atsakovui jo oficialiu elektroniniu adresu arba registruotu paštu, nustatant 15–30 dienų terminą rašytinėms pastaboms pateikti, kuris pradedamas skaičiuoti nuo prašymo išsiuntimo dienos;
- terminas prašymo atnaujinti bylos nagrinėjimą ir ją išnagrinėti iš naujo trūkumams ištaisyti: kai teismo sprendimas priimamas šalims neatvykus, atsakovas turi 20 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo teismo sprendimo išsiuntimo dienos ir per kurį galima prašyti teismo atnaujinti bylos nagrinėjimą ir išnagrinėti bylą iš naujo;

bylos sustabdymo terminas:

- mirus fiziniam asmeniui arba likvidavus juridinį asmenį, kuris yra bylos šalis arba trečiasis asmuo, pareiškęs savarankišką reikalavimą, ir kai, atsižvelgiant į ginčijamus teisinius santykius, įmanomas teisių perleidimas, susijęs terminas yra toks terminas, per kurį galima nustatyti teisių perėmėją arba paskirti teisinį atstovą;
- kai teismas taip apribojo šalies arba trečiojo asmens veiksnumą, kad šalis arba trečiasis asmuo negali nepriklausomai naudotis civilinėmis–procesinėmis teisėmis ir pareigomis, atitinkamas terminas turi būti toks, per kurį būtų galima paskirti teisinį atstovą;
- – kai bylos šalis arba trečiasis asmuo negali byloje dalyvauti dėl sunkios ligos, amžiaus arba negalios, susijęs terminas yra teismo nustatytas terminas, per kurį turi būti paskirtas atstovas;
- kai teismas priima sprendimą dėl prašymo pateikimo Konstituciniam Teismui arba Konstitucinis Teismas pareiškė ieškinį dėl ieškovo (apelianto) konstitucinio skundo; jeigu teismas nusprendžia pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą; jeigu bylos neišmanoma išnagrinėti tol, kol neišsprendžiama kita civilinė, baudžiamoji ar administracinė byla, atitinkamas laikotarpis yra laikas, per kurį Konstitucinio Teismo arba Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nutartis ar sprendimas civiliniame, baudžiamajame ar administraciniame procese tampa galutiniais;
- jeigu bylos šalis arba nepriklausomą reikalavimą pateikęs trečiasis asmuo dėl ilgalaikės misijos ar oficialios veiklos yra už Latvijos ribų, atitinkamas laikotarpis yra laikas, per kurį išduodamas orderis, kuriuo reikalaujama, kad atsakovas atvyktų; kai bylos šalis arba trečiasis asmuo, pateikęs nepriklausomą reikalavimą, negali dalyvauti priimant sprendimą byloje dėl ligos arba kai teismas nurodo parengti eksperto išvadą, atitinkamas laikotarpis yra laikas, per kurį nustoja galioti šiose dalyse nurodytos aplinkybės;
- kai šalys susitaria sustabdyti bylą ir nėra vienas trečiasis asmuo, pateikęs savarankišką reikalavimą, tam neprieštarauja, susijęs terminas yra toks, kuris nurodytas teismo nutartyje;
- kai atsakovui dėl finansinio pobūdžio reikalavimų buvo iškelta juridinio asmens bankroto byla arba fizinio asmens bankroto byla, atitinkamas laikotarpis yra terminas, iki kurio baigiama bankroto byla.

Terminas apeliaciniam skundui pateikti: apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo gali būti pateikiamas per 20 dienų nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Kai skelbiamas sutrumpintas teismo sprendimas, terminas apeliaciniam skundui pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas numato surašyti išsamų teismo sprendimą. Jeigu teismo sprendimas surašomas po nurodytos datos, terminas apeliaciniam skundui dėl teismo sprendimo pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią sprendimas faktiškai surašomas. Apeliacinis skundas, pateiktas pasibaigus terminui, nepriimamas ir grąžinamas skundą pateikusiam asmeniui.

Atskirasis skundas gali būti pateikiamas per 10 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas priima ginčijamą sprendimą, išskyrus atvejus, kai Civilinio proceso įstatyme numatyta kitaip. Atskirasis skundas, pateiktas pasibaigus terminui, nepriimamas ir grąžinamas skundą pateikusiam asmeniui.

Terminas pateikti prašymui išnagrinėti naujai nustatytas faktines aplinkybes – terminas, per kurį turi būti pateikiamas toks prašymas, pradedamas skaičiuoti:

- dėl esminių bylos aplinkybių, kurios egzistavo nagrinėjant bylą, tačiau pareiškėjas jų nežinojo ir negalėjo žinoti – nuo dienos, kurią šios faktinės aplinkybės tapo žinomos;
- dėl sąmoningai melagingų liudytojų parodymų, ekspertų išvadų ar vertimų arba suklastotų rašytinių arba daiktinių įrodymų, kuriais remdamasis teismas priėmė nuosprendį baudžiamojoje byloje, kuris jau įsiteisėjo, arba dėl nusikalstamos veikos, lėmusios tai, kad teismas priėmė neteisėtą ar nepagrįstą nuosprendį baudžiamojoje byloje, kuris jau įsiteisėjo – nuo dienos, kurią įsiteisėja teismo nuosprendis baudžiamojoje byloje;
- dėl teismo sprendimo ar kitos institucijos sprendimo, kuriuo remiantis buvo priimtas teismo sprendimas ar nutartis, pripažinimo negaliojančiu – nuo teismo nutarties pripažinti negaliojančiu teismo sprendimą civilinėje arba komercinėje byloje įsiteisėjimo dienos arba nuo kitos institucijos sprendimo, kuriuo remiantis buvo priimtas teismo sprendimas ar nutartis, kurį (-ią) siekiama pripažinti negaliojančiu (-a) atsižvelgiant į naujai nustatytas faktines aplinkybes, pripažinimo negaliojančiu dienos;
- kai pripažįstama, kad teisės norma, kuri buvo taikoma priimant sprendimą byloje, nesuderinama su viršesne teisės norma – nuo teismo sprendimo ar kitos nutarties, pagal kurią taikoma norma praranda savo galią dėl nesuderinamumo su viršesne norma, įsiteisėjimo dienos.

Terminai vykdomiesiems dokumentams pateikti: vykdomasis dokumentas gali būti pateikiamas vykdyti per 10 metų nuo teismo ar teisėjo sprendimo įsiteisėjimo dienos, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyti kitokie senaties terminai.

Jeigu teismo sprendime nurodoma, kad skola turi būti išieškoma mokant periodines įmokas, vykdomasis dokumentas galioja tol, kol egzistuoja pareiga mokėti įmokas; tačiau pirmiau nurodytas 10 metų terminas pradedamas skaičiuoti nuo paskutinės dienos, kurią turi būti sumokama kiekviena įmoka.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Pagal Valstybinių nedarbo dienų, atminimo dienų ir švenčių dienų įstatymą nedarbo dienomis laikomos toliau nurodytos datos:

- sausio 1 d.: Naujųjų metų diena;
- Didysis penktadienis, Velykų sekmadienis ir Velykų pirmadienis;
- gegužės 1 d.: Tarptautinė darbo diena, Latvijos Respublikos Steigiamojo Seimo sušaukimo minėjimo diena;
- gegužės 4 d.: Latvijos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo deklaracijos minėjimo diena;
- antrasis gegužės sekmadienis: Motinos diena;
- Sekminės;
- birželio 23 d.: Joninių išvakarės;
- birželio 24 d.: Joninės, vasaros saulėgrįža;
- paskutinė Latvijos nacionalinės dainų ir šokių šventės diena;
- lapkričio 18 d.: Latvijos Respublikos paskelbimo minėjimo diena;
- gruodžio 24, 25 ir 26 d.: Kalėdos (žiemos saulėgrįža);
- gruodžio 31 d.: Naujųjų metų išvakarės.

Ortodoksai, sentikiai ir kitų religinių konfesijų atstovai Velykas, Sekmines ir Kalėdas švenčia šių religinių konfesijų nustatytomis dienomis.

Jeigu gegužės 4 d., paskutinė Latvijos nacionalinės dainų ir šokių šventės diena, arba lapkričio 18 d. yra šeštadienis arba sekmadienis, po to einanti darbo diena tampa nedarbo diena.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Procesiniai veiksmai atliekami per įstatyme nustatytus terminus. Jeigu įstatyme terminas nenustatytas, jį nustato teismas arba teisėjas. Teismo arba teisėjo nustatytas terminas turi būti pakankamai ilgas, kad per jį būtų galima atlikti procesinį veiksma.

Terminas gali būti nurodomas konkrečia diena arba laikotarpiu, kuris turi konkrečią pabaigos dieną, arba metais, mėnesiais, dienomis ar valandomis. Jeigu veiksmo nebūtina atlikti nustatytą dieną, jį galima atlikti bet kurią nurodyto laikotarpio dieną. Terminas gali būti nustatomas atsižvelgiant į konkretų įvykį, kuris būtinai turi įvykti.

4 Kai tam tikrą veiksma ar formaluma reikia atlikti per nustatytą laika, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Metais, mėnesiais ar dienomis skaičiuojamas procesinis terminas prasideda kitą dieną po dienos ar įvykio, kuriuo apibrėžiama jo pradžia.

Valandomis skaičiuojamas procesinis terminas prasideda kitą valandą po įvykio, nuo kurio jis pradedamas skaičiuoti.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumenta asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžia arba ją pakeisti?

Teismo dokumentai asmenims siunčiami visų pirma elektroninėmis priemonėmis per internetinę sistema, jei adresatas pranešė teismui, kad sutinka bendrauti su teismu per internetinę sistema; adresato nurodytu elektroniniu adresu, jei adresatas informavo teisma, kad jis sutinka, kad susirašinėjimui su teismu būtų naudojamas elektroninis paštas; adresato oficialiu elektroniniu adresu. Kai dokumentai perduodami elektroniniu būdu, jie laikomi įteiktais trečią dieną nuo jų išsiuntimo dienos.

Jei teismo dokumentų elektroniniu būdu negalima perduoti fiziniam asmeniui, jie siunčiami fizinio asmens deklaruotos gyvenamosios vietos arba kitos gyvenamosios vietos adresu. Teismo dokumentai taip pat gali būti pristatomi į asmens darbo vieta. Jei teismo dokumentų elektroniniu būdu negalima perduoti juridiniam asmeniui, jie siunčiami į jo registruotą buveinę. Jeigu dokumentai siunčiami paštu, laikoma, kad jie įteikti septintą dieną nuo jų išsiuntimo dienos.

Teismo dokumentai adresatui gali būti įteikiami asmeniškai arba jie gali būti įteikiami bet kuriam su adresu gyvenančiam suaugusiam šeimos nariui. Tokiu atveju laikoma, kad dokumentai buvo įteikti tą dieną, kai juos priėmė adresatas arba kitas asmuo.

Teismo dokumentai laikomi įteiktais ne vien pagal tai, ar jie buvo pristatyti į fizinio asmens deklaruotą gyvenamąją vieta, gyvenamosios vietos deklaracijoje nurodytu papildomu adresu, fizinio asmens nurodytu susirašinėjimui su teismu skirtu adresu ar juridinio asmens registruotu adresu, ne vien pagal tai, ar iš pašto yra gautas pranešimas, kuriame nurodoma, kad siunta buvo pristatyta, ir ne vien pagal tai, ar dokumentai buvo gražinti. Adresatas gali paneigti prezumpciją, kad dokumentai buvo įteikti septintą dieną nuo išsiuntimo dienos, jei jie išsiųsti paštu, arba trečią dieną nuo išsiuntimo e. paštu arba pranešimo apie juos internetu dienos, nurodydamas objektyvias nuo jo nepriklausančias aplinkybes, dėl kurių jis negalėjo gauti dokumentų nurodytu adresu. Jeigu adresatas atsisako priimti teismo dokumentus, laikoma, kad dokumentai įteikti tą dieną, kurią adresatas atsisakė juos priimti.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne. Jeigu termino pradžia susiejama su konkrečiu įvykiu, terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po įvykio, kuriuo apibrėžiama termino pradžia, dienos.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

| dienomis skaičiuojamą terminą įskaičiuojamos visos kalendorinės dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

| metais, mėnesiais ar dienomis skaičiuojamą terminą įskaičiuojamos kalendorinės dienos.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Metais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinių termino metų mėnesį ir dieną.

Mėnesiais skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną. Jeigu mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

Iki kitos konkrečios dienos pratęstas terminas pasibaigia tą dieną.

- Procesinis veiksmas, kurio terminas baigiasi, gali būti atliekamas iki paskutinės termino dienos 24.00 val.
- Terminas, per kurį teisme turi būti atliktas bet koks procesinis veiksmas, baigiasi tuo metu, kai baigiasi teismo darbo laikas. Jeigu prašymas, apeliacinis skundas ar kitas dokumentas ryšių operatoriui įteikiamas iki paskutinės termino dienos 24.00 val., laikoma, kad toks dokumentas buvo įteiktas laiku.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu terminas pasibaigia šeštadienį, sekmadienį, valstybinės šventės dieną, laikoma, kad paskutinė termino diena yra kita darbo diena.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Bylos šalies prašymu gali būti pratęsimi tik teismo arba teisėjo nustatyti terminai. Vis dėlto kitus įstatyme nustatytus terminus teismas šalies prašymu gali atnaujinti. Prašymas pratęsti terminą arba atnaujinti praleistą terminą pateikiamas teismui, kuriame turėjo būti atliktas uždelstas veiksmas, ir prašymas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka. Prieš nagrinėjant prašymą rašytinio proceso tvarka, bylos šalims pranešama apie tai ir joms tuo pačiu metu išsiunčiamas prašymo pratęsti terminą arba atnaujinti praleistą terminą egzempliorius. Prie prašymo atnaujinti procesinį terminą būtina pridėti procesiniam veiksmui atlikti reikalingus dokumentus ir nurodyti termino atnaujinimo motyvus.

Teisėjo nustatytą terminą teisėjas gali pratęsti vienasmeniškai. Dėl teismo arba teisėjo atsisakymo pratęsti arba atnaujinti terminą galima pateikti atskirąjį skundą.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Atskirasis skundas gali būti pateikiamas per 10 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas priima nutartį.

Jeigu nutartis priimama rašytinio proceso tvarka, terminas atskirajam skundui pateikti pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos.

Jeigu nutartis priimama nedalyvaujant šaliai (pvz., nutartis dėl nurodymo surinkti įrodymus arba laikinosios

apsaugos priemonės skyrimo), terminas atskirajam skundai pateikti pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo arba išsiuntimo dienos.

Jeigu teismo sprendimas pagal ES teisės aktus arba tarptautinius susitarimus, kurių privalo laikytis Latvija, siunčiamas asmeniui, kuris Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, žinoma jo buvimo vieta nėra Latvijoje arba šioje šalyje jis neturi registruotos buveinės, tačiau jo adresas žinomas, asmuo per 15 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos arba, jeigu teismas priėmė sutrumpintą sprendimą, nuo viso sprendimo įteikimo dienos gali pateikti atskirąjį skundą.

Apeliacinis skundas (lat. *apelācija*) turi būti pateikiamas per 20 dienų nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos arba, jeigu paskelbiamas sutrumpintas sprendimas, nuo tos dienos, kurią teismas įsipareigojo surašyti išsamų sprendimą. Jeigu teismo sprendimas surašomas po nurodytos datos, terminas apeliaciniam skundai dėl teismo sprendimo pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią sprendimas faktiškai surašomas.

Jeigu teismo sprendimas pagal ES teisės aktus arba tarptautinius susitarimus, kurių privalo laikytis Latvija, siunčiamas asmeniui, kuris Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, žinoma jo buvimo vieta nėra Latvijoje arba šioje šalyje jis neturi registruotos buveinės, tačiau jo adresas žinomas, asmuo per 20 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos gali pateikti apeliacinį skundą.

Kasacinį skundą (lat. *kasācija*) reikia pateikti per 30 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos, tačiau jeigu teismas paskelbia sutrumpintą sprendimą, tuomet terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią teismas įsipareigojo surašyti visą sprendimą. Jeigu teismo sprendimas surašomas po nurodytos datos, terminas skundai dėl teismo sprendimo pateikti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią sprendimas faktiškai surašomas.

Jeigu teismo sprendimas pagal ES teisės aktus arba tarptautinius susitarimus, kurių privalo laikytis Latvija, siunčiamas asmeniui, kuris Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, žinoma jo buvimo vieta nėra Latvijoje arba šioje šalyje jis neturi registruotos buveinės, tačiau jo adresas žinomas, asmuo per 30 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos gali pateikti kasacinį skundą.

Suėjus terminui pateiktas apeliacinis ar kasacinis skundas nebus priimamas ir bus grąžintas skundą pateikusiam asmeniui. Atskirąjį skundą dėl teisėjo nutarties atmesti apeliacinį arba kasacinį skundą galima pateikti per 10 dienų nuo teismo nutarties priėmimo dienos.

Konkrečių kategorijų ginčiuose, pvz., susijusiuose su užsienio teismo sprendimo pripažinimu, skundams gali būti taikomi konkretūs terminai, kurie, atsižvelgiant į civilinio proceso taisykles, nustatomi kiekvienu konkrečiu atveju.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Teismas privalo atidėti bylos nagrinėjimą ir nustatyti kitą teismo posėdžio datą, jeigu:

- bet kuri bylos šalis neatvyksta į teismo posėdį ir jai nebuvo pranešta apie posėdžio laiką ir vietą;
- bet kuri bylos šalis, kuriai buvo pranešta apie posėdžio laiką ir vietą, vis tiek neatvyksta į teismo posėdį dėl, teismo manymu, pateisinamų priežasčių;
- atsakovui nebuvo įteiktas prašymo egzempliorius ir todėl jis prašo atidėti bylos nagrinėjimą;
- kaip bylos šalį būtina iškviesti asmenį, kurio teisės ar teisėti interesai gali būti pažeisti teismo sprendimu;
- jeigu atidėjimas galėtų padėti atkurti sutuoktinių bendrą gyvenimą arba paskatinti taikų susitarimą, teismas gali atidėti bylos nagrinėjimą savo iniciatyva; šalies prašymu bylos nagrinėjimas šiuo tikslu taip pat gali būti atidėtas kelis kartus;
- atsakovas Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, jo buvimo vieta yra ne Latvijoje ir jam buvo išsiųstas pranešimas apie teismo posėdžio laiką ir vietą ir buvo gautas dokumentų įteikimo patvirtinimas, tačiau atsakovas pranešimą gavo likus nepakankamai laiko ir neatvyko į teismo posėdį;
- atsakovas Latvijoje neturi gyvenamosios vietos, jo buvimo vieta yra ne Latvijoje ir jam buvo išsiųstas pranešimas apie teismo posėdžio laiką ir vietą arba prašymo egzempliorius, tačiau nebuvo gautas patvirtinimas ir atsakovas neatvyko į teismo posėdį;
- gaunamas šalių sutikimas dalyvauti tarpininkavime.

Teismas bylos nagrinėjimą gali atidėti ir kai kuriomis kitomis aplinkybėmis.

Teismas gali atidėti bylos nagrinėjimą:

- jeigu ieškovas, kuriam buvo pranešta apie teismo posėdžio laiką ir vietą, neatvyksta dėl nežinomų priežasčių;
- jeigu atsakovas, kuriam buvo pranešta apie teismo posėdžio laiką ir vietą, neatvyksta dėl nežinomų priežasčių;
- jeigu teismas mano, jog neįmanoma priimti sprendimo byloje, nes neatvyko šalis, kurios dalyvavimas pagal įstatymą privalomas, arba neatvyko teismo iškviestas liudytojas, ekspertas arba vertėjas žodžiu;
- bylos šalies prašymu, kai ši šalis prašo suteikti jai galimybę pateikti papildomus įrodymus;
- jeigu asmuo negali dalyvauti teismo posėdyje vaizdo konferencijos būdu dėl nuo teismo nepriklausančių techninių ar kitų priežasčių;
- jeigu posėdyje dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta pateisinamomis, nedalyvauja vertėjas žodžiu.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Ne. Pagal civilinio proceso taisykles teismo dokumentų pristatymas ir įteikimas asmeniui, kuris neturi Latvijoje gyvenamosios vietos arba jo buvo vieta yra ne Latvijoje, vykdomas taikant kitokį mechanizmą, o procesiniai terminai, kurie pradedami skaičiuoti nuo teismo dokumentų gavimo dienos, skaičiuojami skirtingai.

Pavyzdžiui, paprastai apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo gali būti pateikiamas per 20 dienų nuo sprendimo priėmimo. Jeigu sprendimas siunčiamas šaliai, kuri Latvijoje neturi gyvenamosios vietos arba jos buvimo vieta yra ne Latvijoje, tas asmuo turi teisę pateikti apeliacinį skundą per 20 dienų nuo teismo sprendimo įteikimo dienos. Kai skirtingoms bylos šalims taikomi skirtingi terminai apeliaciniais skundams dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo pateikti, teismo sprendimas įsiteisėja, jeigu apeliacinis skundas nepateikiamas per apeliacinio skundo terminą, kuris skaičiuojamas nuo paskutinės teismo sprendimo įteikimo dienos.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Teisė atlikti procesinį veiksmą nustoja galioti pasibaigus įstatyme arba teismo nustatytam terminui. Protestai ir dokumentai, pateikti pasibaigus terminui, nepriimami.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Bylos šalies prašymu teismas atnaujina praleistus procesinius terminus, jei mano, kad priežastys, dėl kurių jų nesilaikyta, yra pagrįstos.

Pavyzdžiui, neįmanoma atnaujinti termino vykdomajam dokumentui pateikti po to, kai pasibaigė 10 metų senaties terminas, kuris pradėtas skaičiuoti nuo atitinkamo teismo sprendimo ar teisėjo nutarties įsiteisėjimo dienos.

Atnaujindamas praleistą procesinį terminą, teismas taip pat leidžia atlikti uždelstą procesinį veiksmą.

Teismo, teisėjo ar teismo antstolio nustatyti procesiniai terminai šalies prašymu gali būti pratęsimi prieš jiems pasibaigiant. Įstatyme nustatytų terminų pratęsti negalima. Jeigu teismo, teisėjo ar teismo antstolio nustatytas terminas buvo praleistas, asmuo, kuris turėjo laikytis termino, gali prašyti nustatyti naują terminą procesiniam veiksmui atlikti.

Prašymą pratęsti terminą arba atnaujinti praleistą terminą reikėtų pateikti teismui, kuriame turėjo būti atliktas veiksmas, kurio terminas suėjo. Prašymas nagrinėjamas teismo posėdyje, o šalys iš anksto informuojamos apie

teismo posėdžio laiką ir vietą. Šalies neatvykimas netrukdo nagrinėti prašymo.

Prie prašymo atnaujinti procesinį terminą būtina pridėti procesiniam veiksmui atlikti reikalingus dokumentus ir nurodyti termino atnaujinimo motyvus.

Teisėjo nustatytą terminą teisėjas gali pratęsti vienasmeniškai.

Dėl teismo arba teisėjo atsisakymo pratęsti arba atnaujinti terminą galima pateikti atskirąjį skundą.

■ Paskutinis naujinimas: 05/04/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.